

Bemonsteren van aardappelen, een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Monsters van partijen fritesaardappelen die bij de teler zijn genomen, wijken vaak af van de kwaliteitsbepaling op de fabriek. Daardoor kunnen partijen soms niet worden verwerkt. Hoe beter beide kwaliteitsbepalingen overeenkomen, hoe efficiënter de verwerking kan plaatsvinden. Binnen het AKK-project 'Pieper Profijt=gezamenlijk profijt' vindt onderzoek plaats hoe en wanneer de monsters bij de telers het best genomen kunnen worden om faalkosten binnen de fritesaardappelkolom te verlagen.

ZLTO en Wageningen UR zijn initiatiefnemers van Pieper Profijt, een gezamenlijk project met de handel, verwerkende industrie en telers. Ze constateerden dat er te vaak afwijkingen bestaan in de monsters bij de teler, na het doodspuiten of tijdens het inschuren, en die bij de verwerker. Dat leidt tot een slechtere friteskwaliteit en soms zelfs tot het niet verwerken van een partij. Als beide monsters goed overeenkomen, kan de verwerker op het juiste moment de juiste partij verwerken. Dat is hard nodig, want klanten willen een constante friteskwaliteit, binnen een bepaalde specificatie.

Alhoewel er de laatste jaren al veel is gedaan door telers, handelaren en verwerkers verdient de monstername extra aandacht. Zowel telers als verwerkers hebben belang bij de doelmattige verwerking, stellen de initiatiefnemers. Want dat verhoogt de tevredenheid van de afnemers en het verlaagt de kosten in de keten, vooral het aantal missers aan de poort. Want als een partij retour moet en de fabrikant moet snel een andere partij regelen, kost dat veel tijd en geld. Gelukkig is dat uitzondering.

De grootste winst is echter te boeken als een verwerker een partij in het productieproces zo efficiënt mogelijk kan verwerken, met een minimum aan extra handelingen, zoals extra sorteren, wegsnijden of spoelen.

MONSTERS

Tot nu toe worden bij de telers slechts enkele monsters genomen. Meestal blijken die onvoldoende infor-

matie te geven. De centrale vraag bij Pieper Profijt is hoeveel monsters op het bedrijf nodig zijn en waar, wanneer en door wie die genomen moeten worden om een goede voorspelling te doen over de kwaliteit van de partij.

Tijdens de proef gaat het om onderwatergewicht, sortering, gebreken en bakkleur.

Hierbij bestaan grote verschillen per ras. Om bijvoorbeeld de bakkleur bij Agria te voorspellen zijn veel minder monsters nodig dan bij Bintje of Asterix. Dit was natuurlijk al wel bekend, maar nog niet hoeveel monsters per ras nodig zijn om betrouwbare informatie op te leveren. Gezien de heterogeniteit binnen een partij aardappelen is variatie een vast gegeven. Bovendien bestaan er verschillen per grondsoort, per teler en per groeiseizoen.

De verschillen tussen de monsters op de bedrijven en die aan de fabriekspoort zijn groot, zo blijkt uit de eerste onderzoeksresultaten (zie kader).

COMMUNICATIE

Pieper Profijt richt zich niet alleen op onderzoek. Het project is daarnaast gericht op vergroting van de bewustwording van telers en industrie en op actie die tot verbetering moet leiden. Dat vraagt een veel intensievere communicatie tussen beide partijen, over en weer, over de oogstomstandigheden, over mogelijke problemen bij de opslag, over verschillen in een partij, zoals de plaats van de kopakkers en spuitsporen. Hoe beter een teler die informatie doorgeeft aan de verwerker,

Binnen partij tot wel 60 gram verschil in OWG

De verschillen tussen de onderwatergewichten (OWG) van de monsters op de bedrijven en die aan de fabriekspoort zijn groot. Dat blijkt uit metingen bij enkele telers, waarvan 25 vrachtauto's werden bemonsterd. Een teler die in de voorbereiding kreeg te horen dat het onderwatergewicht op 395 gram ligt, bleek vrachten te leveren met een OWG uiteenlopend van 370 tot 430 gram. De teler met de meest homogene partij had een variatie van 410 tot 420 gram. Andere telers zaten tussen de 10 en 60 gram variatie.

Meer informatie:

Jan Wijnen, ZLTO, 013-5836255,
jwijn@zltto.nl
Frans-Peter Scheer, A&F,
WageningenUR, 0317-478552,
frans-peter.scheer@wur.nl

hoe minder teleurstellingen er zullen zijn bij de aflevering. Als bijvoorbeeld de kwaliteit tijdens de bewaring beter op peil blijft dan verwacht, kan die partij eventueel later geleverd worden. Of andersom. Verwerkers verwachten ook van telers dat ze weten welke kwaliteit product er afgeleverd gaat worden, nu wordt er nog teveel 'geleund' op de verwerker. Er wordt dus een actieve houding verwacht.

Een doel van Pieper Profijt is een voortdurende uitwisseling van informatie over de partij en over mogelijk aanwezige verschillen tussen voorbereiding en monsters bij de fabriekspoort. Daar moet het niet bij blijven. Het gaat erom dat telers en afnemers samen stappen zetten om de verschillen tussen de monsters zo klein mogelijk te houden. Een goede gelegenheid hiervoor is als telers van de mogelijkheid gebruik maken om bij de tarrering aanwezig te zijn. Dat gebeurt nog weinig terwijl telers en verwerkers van elkaar kunnen leren en het voorkomt eventuele discussies achteraf.

MAATREGELEN

De deelnemers aan Pieper Profijt nemen dit oogstseizoen al maatregelen. Het gaat daarbij vooral om een betere monstername en het overleg daarover tussen verwerker en telers. Verwerkers zullen overigens hun eigen afweging maken tussen de kosten van extra monsters en de meerwaarde van de betere matching. Daarnaast onderzoeken telers en verwerkers samen hoe de bakkleur en andere kwaliteitseigenschappen beter zijn te voorspellen.

PETER VAN HOUWELING